

Nr 4/2022
Information från
Vaxholm stad

Viktigt i Vaxholm

VAXHOLMS
STAD

GAMMAL KLOCKA
PÅ NY PLATS

Publik
i Vaxholms
biograf året
runt

Svenska för fikasugna

VÄLKOMNA TILL VAXHOLMS SPRÅKCAFÉ

Hallå där: Alexander,
säkerhetschef och
Sara, personligt ombud

Ny filmserie:
Edward Blom
besöker kajen

Gruppledare i Vaxholm november 2022

- **Moderaterna**
Peter Lindqvist
- **Liberalerna**
Michael Baumgarten
- **Centerpartiet**
Fredrik Östman
- **Socialdemokraterna**
Bengt Sandell
- **Vänsterpartiet**
Sara Strandberg
- **Miljöpartiet**
Gundula Kolb
- **Waxholmspartiet**
Daga Bärfverfeldt
- **Kristdemokraterna**
Kjetil Rindal
- **Sverigedemokraterna**
Klas Beskow
- **Vaxholmsdemokraterna**
Catarina Baldo Zagadou

I förtroendemannaregistret på www.vaxholm.se hittar du kontaktuppgifter till samtliga förtroendevalda. Där finns även information om deras aktuella uppdrag och vilka de tidigare haft.

Möten i kommunfullmäktige 2023

Kommunfullmäktige sammanträder **14/2, 25/4, 13/6, 19/9, 24/10, 14/11** och **12/12** i Kronängsskolans aula kl 18.00 om inget annat meddelas. Du är välkommen att lyssna på plats. Du kan även se mötet live eller i efterhand på Vaxholms stads webbplats. Läs in dig på ärenden och beslut i bakomliggande handlingar som du hittar i kallelser och protokoll under fliken Kommun och politik på www.vaxholm.se.

Nästa nummer...

...av Vaxholms stads tidning kommer i brevlådan i **februari/mars**. Mellan utgivningarna kan du följa vårt nyhetsflöde på www.vaxholm.se.

Till att börja med

Tack för förtroendet!

Årets sista nummer av denna tidning betyder även mandatperiodens sista ledare. Det har varit fyra händelserika år vilket varit utmanande, roligt och ibland tufft när stora beslut behöver tas och oförutsedda händelser mötas.

Många stora projekt har kommit på plats dessa fyra år. Exempel är beslut om nytt reningsverk tillsammans med Österåker, en plan för centrala Resarö som möjliggör nya trafiklösningar med gång- och cykelväg utmed Överbyvägen samt ombyggnation av kajerna. Rindö skolas framtid har säkrats och vid senaste kommunstyrelsemötet fattade vi beslut om ett nytt annex för Vaxö skola och ombyggnation av Resarö skola.

Vi har utvecklat medborgardialoger, inte minst med barn och unga, och integrerat jämställdhet i våra beslut. Med mera.

Vi lämnar efter oss goda ekonomiska resultat varje år. I år kunde vi sänka skatten med hela 48 öre och årets resultat väntas landa på 8,5 procent. Vid senaste kommunfullmäktige antogs nästa års budget med samma skattesats och en budget i balans,

trots utmanande ekonomiska tider främst beroende på inflationen.

Jag är stolt över vad vi i Mittsamverkan åstadkommit under mandatperioden tillsammans med andra partier och överlämnar ett ekonomiskt starkt och stabilt Vaxholm till kommande styre, som vi i skrivande stund inte vet vilket det är.

Stort tack för förtroendet att leda Vaxholm under den här mandatperioden! Det har varit det finaste förtroendeuppdrag som går att tänka sig. Tack kommunledning, anställda inom Vaxholms stad, företagare, föreningsaktiva och alla invånare för gott samarbete och för ert stora engagemang för vår stad och för varandra.

Tack även till min familj för stöd och tålmod och till alla politiker i styre och opposition som lägger sin tid och kraft för Vaxholms bästa.

Vår stad står stark och är den bästa platsen att växa upp och leva i.

Tack! ■

Malin Forsbrand (C),
kommunstyrelsens ordförande

Foto: Privat

Viktigt i Vaxholm

Tidningen Viktigt i Vaxholm ges ut av Vaxholms stad. Tidningen delas ut fyra gånger per år till samtliga hushåll i kommunen.

Redaktion

Kontakt: Vaxholms stads växel: 08-541 708 00.
Redaktör: Elisabeth Larsen Brolin, tel: 08-541 709 16. Icke överenskommet digitalt material skickas till elisabeth.larsen.brolin@vaxholm.se
Huvudskribent: Malin Ottosson, Vaxholms stad.

Ansvarig utgivare: Marie Wiklund, kommunchef.

Redaktionsråd: Fredrik Östman (C), Michael Baumgarten (L), Gunnar Moberg (WP), Bengt Sandell (S), Annicka Hörnsten Blommé (M).

Nästa nummer

Utkommer februari/mars 2023. Manusstopp 27 januari 2023.

Produktion

Grafisk produktion: Ryter kommunikationsbyrå AB.
Tryck: Bok & Tryck, Bollnäs.
Omslagsbild: Språkcafé i prästgården. Artikel på sidan 8. Foto: Malin Ottosson

Svanenmärkt trycksak, 3041 1011

Foto: Malin Ottosson

Nu renoveras rådhuset

Underhåll. Från och med nu och fram till sommaren 2023 renoveras delar av Vaxholms rådhus, främst de yttre delarna. Fasaden får ny puts och fönster och plåttak renoveras.

Arbetet kommer under perioder att påverka de som arbetar eller hyr kon-

ferensrum i rådhuset genom uppsatta byggställningar, oljud och övertäckta fönster. Parkeringsplatser kring huset kan också komma att påverkas.

Enligt planen pågår renoveringen fram till sista juli 2023, med reservation för ändringar.

➔ **LÄS MER** på www.vaxholm.se

Politiken beslutar, tjänstepersoner utför

Politik. Kommunfullmäktige (KF) ska varje år i november fastställa mål och budget för de kommande tre åren. Det är plattformen för planering och styrning i Vaxholms stad. I budgeten beslutas om de olika nämndernas satsningar. Satsningarna för 2023 och framåt finns att läsa om mål- och budgetdokumentet som du nu hittar på vaxholm.se. I nyhetsflödet på stadens webbplats och i kommande nummer av Viktigt i Vaxholm kan du löpande ta del av genomförandet av de politiskt beslutade satsningarna.

Foto: Shutterstock

Besked om nytt styre

Efter valet i september 2022 har nya ledamöter tillträtt kommunfullmäktige. Budget för nästa år är beslutad och du finner den på kommunens webbplats.

Politik. Vid valet i september röstade invånarna fram vilka partier de vill ska ingå i kommunfullmäktige och styra Vaxholms stad fram till nästa val 2026. Mandatfördelningen kan du läsa om på www.vaxholm.se/kommun&politik/val_2022.

Samtal har förts mellan politiska

partier för att forma ett nytt styre i Vaxholm, men vid denna tidnings pressläggning fanns ännu inga besked.

Den nya kommunstyrelsen ska enligt planen efterträda den gamla vid årsskiftet.

När politikerna nått fram till ett beslut kommer partierna att kommunicera det och Vaxholms stad informerar via ordinarie kanaler.

➔ **LÄS MER OM UTVECKLINGEN** på www.vaxholm.se

Vad säger Edward Blom om vår nya kaj?

Läs mer om våra nya filmer med Edward Blom på sidan 13.

Foto: Gunilla Kinn Blom

Språkcaféet var extra bra i början när jag saknade min familj.”

Adil Abdallah, Vaxholmsbo. Sidan 8.

Digitaliserad tillsyn för bättre sömn

Omsorg. Som ett led i målet att tillvarata digitaliseringens möjligheter inom socialförvaltningen kan Vaxholms stad nu erbjuda digital tillsyn på natten. Tillsyn kan beviljas för den som känner stark oro över att inte kunna larma själv. Istället för fysisk natttillsyn, där hemtjänstpersonal besöker hemmet för att titta till brukaren, installeras en kamera. Kameran fungerar bara under en eller två korta förutbestämda perioder under natten. Personal på larmcentralen kan då titta till brukaren och se att allt är lugnt. Kameran är bara påslagen under själva tillsynen och filmen sparas inte.

– Utvärderingar visar att den här insatsen ger brukaren bättre

sömnkvalitet, säger Angelica Holmström, e-strateg på socialförvaltningen. Det är många som vaknar till när någon kommer in i sovrummet mitt i natten. Det kan skapa oro – trots att insatsen är till för att minska oro.

Skulle brukaren inte synas på filmen, kanske är uppe och dricker vatten, tittar personalen ytterligare en gång några minuter senare. Om brukaren då fortfarande inte syns åker hemtjänsten hem till brukaren.

– Det här ger brukaren bättre sömnkvalitet samtidigt som hemtjänstpersonalen får mer tid till de som behöver hjälp på natten, säger Angelica Holmström.

Den digitala tillsynen kommer att börja presenteras för Vaxholms brukare under december. Det är frivilligt att tacka ja eller nej. Enligt hemtjänstens planering kan digital tillsyn vara aktuell för en handfull brukare som idag har fysisk tillsyn.

Foto: Shutterstock

I vår börjar arbetet i Resarö mitt

Det planerade stadsbyggprojektet Resarö mitt ligger nu i startgroparna. Meningen är att bygga nya bostäder och förbättra trafiksituationen på centrala Resarö bland annat med utbyggda gång- och cykelvägar och en cirkulationsplats (rondell).

Just nu pågår bland annat upphandling av tekniska konsulter som ska ta fram ritningar, underlag för budget och göra en tydligare tidsplan.

Enligt nuvarande planering startar arbetet med gång- och cykelvägen längs Överbyvägen under våren 2023. Trafiklösningarna beräknas vara helt klara under 2025.

➤ **LÄS MER** om Resarö mitt på www.vaxholm.se underfliken Bygga, bo & miljö

Söker du jobb?

Välkommen på drop-in-rådgivning i rådhuset.

Rådgivning i rådhuset

Jobbcoach varje tisdag

Arbetssökande i Vaxholm kan få stöd av Vaxholms stads jobbcoach Clas-Henric Wallgren. Jobbcoachen erbjuder rådgivning i rådhuset på tisdagar klockan 13.00–16.00. Du kan till exempel få hjälp med arbetsökande, ansökningshandlingar och anställningsintervju.

Rådgivningen är kostnadsfri och ingen föranmälan krävs.

➤ **FÖR FRÅGOR** kontakta jobbcoach Clas-Henric Wallgren, telefon 08-541 708 13, e-post clas-henric.wallgren@vaxholm.se.

Rutschkanan hängde med barnen

Återbruk. Efter att Ytterby förskola lagts ned har förskolans rutschkana flyttats över till gården på Överby förskola.

– Barnen som gick på Ytterby önskade att de skulle få med den

när de bytte förskola till Överby och det gick att lösa, säger Barbro Nyström, rektor för Vaxö Resarö förskolor. Det känns jättebra att kunna återanvända kanan istället för att köpa nytt.

Seniorkampen sporrar vaxholmare

Fysiska seniorer. Under sommaren deltog två Vaxholmslag i Internationella seniorkampen. Det är en tävling som arrangeras av förebyggande enheten i Upplands-Bro kommun. Syftet är att öka aktivitetsnivån och välmåendet. All fysisk aktivitet är tillåten i tävlingen och varje aktiv minut räknas. Laget med flest minuter per lagmedlem vinner.

Från Vaxholm deltog TK-Vaxholms seniorgympa och Vaxholms väntjänst som dessutom lyckades knipa en bronsmedalj. I bronslaget ingick Ingrid och Janne Ekstedt, Evy Vozila och Jonas Hök som promenerade, simmade, cyklade och spelade golf.

– Fysisk aktivitet behövs ju för att må bra och tävlingen gjorde att man blev lite extra sporrade, säger Ingrid Ekstedt. Jag vill gärna rekommendera andra att bilda ett lag till nästa år och sporra varandra.

Hallå där!

Sofie Stone, personligt ombud i Vaxholms stad.

”Det är fantastiskt när människor mår bättre.”

■ Vad gör ett personligt ombud?

– Personligt ombud är ett stöd för personer med psykisk funktionsnedsättning. Syftet är att förenkla och förbättra vardagen, måendet och ge stöd att komma vidare i livet. Det är många men inte alla kommuner i Sverige som har personligt ombud. I Vaxholm finns tjänsten sedan 2018.

■ Vilka kan få stöd?

– Du ska vara 18 år eller äldre, bo i

Vaxholm, ha en långvarig psykisk funktionsnedsättning och behöva stöd för att få vardagslivet att fungera. Det behövs ingen diagnos eller myndighetsbeslut.

■ Vad hjälper du till med?

– Stödet är väldigt brett och utgår från vad den enskilde klienten behöver hjälp med. För en människa som mår dåligt kan det vara svårt att hålla reda på olika möjligheter och rättigheter och det kan kännas som om man är ensam i hela världen. Ofta handlar det om hjälp med kontakter, telefonsamtal eller möten med olika myndigheter, ofta med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och socialförvaltningen. Jag kan också hjälpa till med att ansöka om olika bistånd eller att överklaga beslut.

■ Vad är det bästa med ditt jobb?

– Det är såklart fantastiskt när människor blir lättade och mår bättre

Foto: Malin Ottosson

Behöver du, eller känner du någon som behöver personligt ombud?

➔ **KONTAKTA SOFIE STONE** på telefon 08-541 708 96 eller e-post: sofie.stone@vaxholm.se

av att få stöttning. Jobbet är varierande och jag lär mig hela tiden mer och håller mig uppdaterad om samhället. Jag har jobbat som socialsekreterare tidigare. Nu är jag inte myndighetsperson som fattar beslut utan kan arbeta närmare klienten utifrån vad klienten vill ha hjälp med och begränsas inte av olika ramar.

Röd sammet och prassel av godispapper. Ljuset sänks, sorlet tystnar och alla sätter sig tillrätta i fåtöljerna. Ännu en filmföreställning börjar på Vaxholms biografteater – **en av Sveriges äldsta biografteater** som fortfarande är i bruk.

Text och foto: Malin Ottosson

Skräckfilm funkar inte i Vaxholm

Vaxholms biografteater. Det är Christian Lundblad som håller i filmverksamheten. Han började arbeta ideellt på bion som maskinist. Sedan 2014 är bion hans heltidsjobb med i snitt uppåt 500 föreställningar om året.

– Det är rolig och slitsamt, eftersom det framför allt är jobb under kvällar och helger, säger Christian. Till min hjälp har jag duktig skolorngdom som jobbar extra.

Filmer visas tisdag, torsdag, lördag och söndag (ibland fredagar) utom på skolloven då det brukar bli tre visningar om dagen.

– Vi har öppet året om även om höst och vinter är högsäsong, säger Christian. Men i somras var det också väldigt många besökare, i juli hade vi fler besökare än vi haft sedan jag började här. Kanske berodde det på att vi hade öppnat för fullt igen efter pandemin. Många filmpremiärer blev dessutom uppskjutna under

Per Andersson med en rulle som filmerna brukade spolas upp på.

pandemin, så många nya filmer har kommit ut nu istället.

Familjer och seniorer

Christian väljer filmerna som visas och han vet precis vad vaxholmarna gillar.

– Vår största publik är barn och barnfamiljer. Men pensionärer är också en stor grupp. Vi kan ha helt utsålt en vardag klockan 13.00, som när vi visade Downtown Abbey eller När kräftorna sjunger. Ungdomarna däremot åker nog gärna iväg till Täby eller till Stockholm för att gå på bio med kompisarna.

Rena ungdomsfilmerna och skräckfilmer brukar därför inte alls funka i Vaxholm. Christian väljer hellre barn- och familjefilmer, drama och svenska filmer.

Sedan Christian började arbeta på bion har besökarantalet ökat för varje år, fram till pandemin. Publikrekordet är 138, vilket får anses fantastiskt med tanke på att antalet platser är 133. Efter en rejäl nedgång under

Filmkännarna rekommendar

Per Andersson:
Being there

Jan-Olof Schill:
Dr Strangelove

Christian Lundblad:
The Game

➤ Du hittar hela bioprogrammet på www.vaxholmsbiograf.se och vänföreningens föreställningar på www.vaxholmsbion.se

pandemin tror han att de närmsta åren kan bli lite svajjiga för biografen.

– Nu finns en oro för att människor vant sig av med att gå på bio. Men jag tror ändå att framtiden är relativt god för Vaxholms bio, säger han. Visar man bra filmer så kommer folk.

Biograf sedan 1918

Vaxholm bio öppnades på Hamngatan redan 1918. Den allra första filmen som visades var stumfilmen "Berg-Eyvind och hans hustru". Därefter har tusentals filmer visats på bion. På 1930-talet, visades film här varje kväll. Föreningen Vaxholms biografteater föddes 1971, med inriktning på att visa kvalitetsfilm. Kommunen köpte biofastigheten 1977 och föreningen blev hyresgäst. Framför allt var det tre entusiaster, Sigge Riismark, Bernt Stjerngren och Lennart Allen, som jobbade hårt för att verksamheten skulle leva vidare.

När bion år 2005 behövde en nytändning bildades Vaxholms biografteaters vänner som disponerar biografen nu. Föreningen har 344 medlemmar och drivs ideellt.

”

Nu finns en oro för att människor vant sig av med att gå på bio. Men jag tror ändå att framtiden är relativt god för Vaxholms bio.”

Christian Lundblad
Foto: privat

Filmverksamheten sköts av Christian Lundblad. Vänföreningen arrangerar ett 15-tal kulturevenemang om året på bion, främst satellitsändningar i form av livesända operaföreställningar från Metropolitan i New York. Intäkter kommer främst från de välbesökta satellitsändningarna och lokaluthyrning till föredrag och konferenser.

– Det är jätteroligt att kunna driva verksamheten i ett så fint historiskt hus, säger vänföreningens ordförande **Jan-Olof Schill**. Vi har ett jättebra samarbete med kommunen som äger lokalen. När en ny matta skulle läggas in till exempel, så betalade vänföreningen för mattan och kommunen för inläggningen.

Digitalt istället för filmrullar

2011 digitaliserades biografen vilket har gjort filmvisning enklare när filmerna laddas ned, utan att tunga filmrullar behöver transporteras till och från Vaxholm.

– Vårt system var toppmodernt 2011, men nu skulle tekniken snart behöva en uppdatering från upplösningen 2K till 4K, säger Per Andersson som ansvarar för biografens teknik och lokaluthyrning.

Jan-Olof och Per har varit med och skött tre generationer av filmprojektorer på bion.

– Vi fick lära oss att sköta en projektor med kolstavar och filmrullar. Det var ett riktigt hantverk, säger Per Andersson. Ibland gick filmen av och ringlade ut på golvet. Jag tror att Vaxholms bio kommer att finnas kvar i någon form länge än. ■

Jan-Olof Schill visar en av de gamla projektorerna.

Bakre raden från vänster Yasser Khairo, Lena Nordlund, Mohammad Istanbuleik. Främre raden Lena Vannerus och Adil Abdallah.

Alla är välkomna

Språkcaféet hålls varje söndag klockan 14.00–16.00 i Vaxholms prästgård, ingång från Trädgårdsgatan. Ingen föranmälan krävs.

En hjälpande hand stöds av Svenska kyrkan, Röda korset, Rädda barnen och Lions.

holm. Nu pluggar han SFI på heltid och siktar på att bli frisör.

– Språkcaféet är bra för att man får prata svenska, man får också

vänner och kan få kläder eller annat som man behöver, säger han.

Det är föreningen En hjälpande hand i Vaxholm som håller i språkcaféet. Lena

Vannerus och en hand-

full volontärer fixar fika och sorterar kläder som Vaxholmare skänkt.

I några av rummen hänger kläder i olika storlekar. Två skolbarn från Ukraina får hjälp att prova ur varsin vinterjacka.

– Vi har fått ett fantastiskt gensvar från Vaxholmarna, både i form av fina kläder, människor som kommer och fikar på språkcaféet eller ställer upp som volontärer, säger Lena Vannerus. Vi vill också rikta ett tack till kyrkan som låter oss vara här i prästgården.

En hjälpande hand och språkcaféet startade i Vaxholm 2015 när det kom många flyktingar från Afghanistan.

– Du ser ju själv vilken aktivitet det är här, säger Lena Vannerus och pekar mot det överfulla fikarummet. Idag är vi 46 personer här. Tänk om man själv hade sitt barn långt borta i ett annat land, då skulle det ju kännas bra att det är någon som bryr sig om dem. Att kunna ge något till en annan människa ger ju också oss själva så mycket tillbaka.

VILL DU HJÄLPA TILL MED ATT GE FLYKTINGAR ETT GOTT MOTTAGANDE I VAXHOLM? Kontakta Lena Vannerus, En hjälpande hand Vaxholm, e-post lena.vannerus@gmail.com, telefon 070-760 45 36.

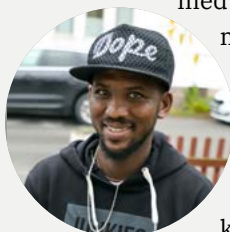
Svenska för fikasugna

Kaffe, bulle och småprat på svenska, det är det enkla receptet för Vaxholms språkcafé på söndagar i prästgården. Meningen är att de som vill lära sig svenska ska få **öva på att prata med svensktalande**. Många kommer varje vecka, andra någon enstaka gång. Alla är välkomna.

Text och foto: Malin Ottosson

Språkcafé. Mattan i hallen i prästgården är full av skor och det hörs ett sorl inifrån stora rummet. Där inne är det "tala-svenska-café". I soffor och runt bord sitter människor inbegripna i samtal och längs väggen är ett klassiskt svenskt fikabord uppdukat med kaffetermosar, hembakad chokladkaka, bullar och flera sorters småkakor. På väggen visar en världskarta med röda knappnålar från vilka länder besökarna på caféet kommit. Idag finns här förutom ett tiotal svenskspråkiga också besökare från Eritrea, Sudan, Syrien och Ukraina.

– Det är jättebra att komma hit och få prata svenska, säger Adil Abdallah. Jag känner många här och många känner mig.

Adil kommer från Sudan och har bott i Vaxholm i ett år. Till vardags pluggar han SFI (svenska för invandrare) och satsar på att skaffa sig ett jobb. Förutom att han tränar

på sin svenska talar han också arabiska och sahariska.

– Språkcaféet var extra bra i början när jag saknade min familj, säger han. Här får vi träna på svenska men jag får också annan hjälp, till exempel med att vaccinera mig och Berit här har gett mig en dator.

– Ja, jag hade en extra laptop som jag inte använde, säger Berit Nordlund som sitter i soffan intill.

Vid samma kaffebord sitter också Yasser och Muhammad, båda från Syrien. När de har svårt att hänga med i svenskan hjälper Adil till med korta förklaringar på arabiska.

– Det är fint i Vaxholm med alla öar och vatten, men på vintern blir det väldigt kallt här, säger Muhammad Istanbuleik.

Efter att han lämnade Syrien har han bott och arbetat som skraddare i Turkiet innan han kom till Vax-

Vaxholm samverkar vid kris

Krisberedskap. I mitten av november bjöd Vaxholms stad in föreningar och företag till krissamordningsmöte på rådhuset i Vaxholm. Förutom kommunchef Marie Wiklund, säkerhetschef Alexander Delis och beredskapssamordnare Johan Modigh informerades också bland andra Lena Berglund från Eon och Johan Stonegård från Storstockholms brandförsvär.

Ett 30-tal föreningar och företag från Vaxholm deltog i mötet. Några av frågorna som diskuterades var vilka resurser och förmågor som finns inom kommunen, kommunens reservlösning för dricksvatten, behovet av skyddsrum och möjligheter för samhällsviktiga aktörer att fortsätta driften vid kris.

– Vi vill verkligen tacka alla deltagare för deras engagemang kring krissamverkan, säger Vaxholms stads beredskapssamordnare Johan Modigh. Det blev verkligen intressanta diskussioner och reflektioner och vi ser fram emot fortsatt samarbete. Tillsammans blir vi starkare.

266,7

var **det genomsnittliga meritvädet** för Vaxholms elever i nian våren 2022. Högt över snittet i Sverige. Mer om skolresultat på sid 11.

Hallå där!

Alexander Delis, Vaxholms stads nya säkerhetschef

”Det är viktigt att beslut fattas baserat på kunskap och inte på känslor”

■ Vad gör en säkerhetschef?

– Leder och samordnar kommunens ansvar inom krisberedskap, samhälls- och säkerhetsskydd, civilt försvar och informationssäkerhet. Internt har jag också ansvar för säkerhetsarbetet och utredningar.

■ Du är Vaxholms första säkerhetschef på heltid. Blir Vaxholm säkrare nu?

– Kommuner står inför ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Vi kommer i bredare omfattning förbereda oss och se till att kommunen och dess verksamheter fungerar. Allmänhetens ökade intresse för säkerhetsfrågorna märks på alla plan genom fler frågor, högre krav och förväntningar. Det är viktigt att beslut fattas baserat på kunskap och inte på känslor, att göra rätt saker för pengarna.

■ Vad jobbar du med just nu?

– Kommunen arbetar brett med frågor som rör kontinuitetshandling just nu. Det handlar om att se till att samhällsviktig verksamhet kan fortsätta att fungera även vid avbrott och störningar.

■ Vilket är ditt bästa tips till invånarna för att höja sin egen säkerhet?

– Mina starkaste tips är att säkerställa en god hemberedskap och ta hand om sig själv även i vardagen. En bra start är att förbereda sig själv och sina närmaste så man klarar sig under en vecka utan att exempelvis behöva gå till affären. Tänk också på självklara saker i vardagen som är lätta att slarva med, som att bära reflex i mörkret och kontrollera sitt brandskydd.

➤ **LÄS OM HUR DU KAN PREPPA** för en vecka: www.msb.se/sv/rad-till-privatpersoner/forbered-dig-for-kris/hemberedskap---preppa-for-en-vecka

...så många hjärtstartare finns det i Vaxholms kommun enligt www.hjartstartarregistret.se.

Det innebär cirka 3,3 hjärtstartare per tusen invånare.

Enligt en jämförelse gjord av försäkringsbolaget If har Vaxholm **flest hjärtstartare per invånare i Stockholms län**.

Konferens om Roslagens unga

Ungdomsstöd. I november arrangerade Vaxholm den årliga konferensen Ung i Roslagen. Konferensen vänder sig till alla som arbetar med ungdomar i Roslagen. Temat för årets konferens var Ung idag. En av punkterna på programmet var föreläsaren Johan Åhlén från enheten för psykisk hälsa i region Stockholm. Han talade om begreppsdjungeln kring psykisk ohälsa och hur resultat från olika studier ska tolkas.

– En stor fördel med den årliga konferensen är att träffas över kommungränserna för att fylla på med kunskaper, utbyta erfarenheter och nätverka, säger Vaxholms stads hållbarhetschef Madeleine Larsson.

HD gav Vaxholms stad rätt

Campus-tvisten avgjord

Domstolsbeslut. Högsta domstolen (HD) ger inte prövningstillstånd till den överklagade domen i Svea hovrätt angående en tvist om bygget av Campus Vaxholm. Därmed är ärendet nu avgjort och företaget Fastec ska betala 41,2 miljoner kronor i skadestånd till Vaxholms stad, plus stadens rättegångskostnader på 1,9 miljoner plus ränta totalt 57,7 miljoner kronor.

– Det visar att Vaxholms stad agerat rätt och att det är värt att sätta klacken i backen när vi upplever att avtal inte hålls, säger Malin Forsbrand, (C).

Bakgrunden är ett avtal mellan Vaxholms stad och Fastec där

arbetet blev kraftigt försenat. Vaxholms stad sade upp avtalet med hänvisning till väsentligt avtalsbrott. Fastec stämde kommunen på 60 miljoner kronor och Vaxholms stad svarade med att stämma Fastec på 30 miljoner kronor i skadestånd och ersättning för att färdigställa arbetet.

Tingsrätten gav Vaxholms stad rätt, Svea hovrätt fastställde i allt väsentligt tingsrättens dom. Hovrättsdomen överklagades men Högsta domstolen beslutade att inte ge prövningstillstånd. Ärendet är därmed avgjort och hovrättsdomen har vunnit laga kraft.

➔ **HELA DOMEN KAN BESTÄLLAS HOS** Svea hovrätt, målnummer T 8169-19.

Full rulle på Rindö skolgård

Skola. Nu är äntligen de nya lekredskapen på Rindö skolgård på plats. Elever och personal har varit med och önskat och lek och aktivitet är nu i full gång. Här finns bland annat nya målade linjer för spel, nya studsmattor och en klättervägg.

Foto: Pia Eklund

Toppresultat för Vaxholms elever

Skolverkets statistik för läsåret 2021/2022 visar åter **mycket goda resultat för Vaxholm**. 92,3 procent av Vaxholms elever i årskurs 9 hade godkänt i alla ämnen, vilket är tredje bästa kommun i Sverige. Genomsnittet i Sverige var 74,1 procent.

Skola. Andelen pojkar i årskurs 9 i Vaxholm med godkänt i alla ämnen var 93,8 procent vilket innebär att Vaxholms pojkar har näst högst resultat bland landets alla kommuner.

Flickorna i årskurs 9 visade förbättrat resultat jämfört med förra året och gick från 87,8 procent till 90,9 procent med godkänt i alla ämnen. Flickorna närmar sig därmed pojkarnas resultat.

Höga meritvärden

Det genomsnittliga meritvärdet för Vaxholms elever i årskurs 9 har ökat senaste året med 0,8 poäng till 266,7 poäng. Det ligger högt över snittet i Sverige 229 poäng.

– Vi är förstås väldigt stolta över dessa fina resultat och över våra duktiga elever, säger Anders Roxström, chef för utbildningsförvaltningen. Eleverna och deras föräldrar gör ett jättebra jobb. Jag vill också passa på att berömma våra duktiga medarbetare som också har en stor del i de fina resultaten. Det är många, från förskolan och upp till nionde klass, som hjälps åt hela vägen för att barn och elever i Vaxholm ska få möjligheter att lyckas.

Kommuner med högst andel elever med godkänt i alla ämnen i årskurs 9 (procent):

Danderyd: 95,5
 Karlsborg (Västra Götaland): 93
Vaxholm: 92,3
 Lidingö: 91,4
 Nykvarn: 91
 Lomma: 90,6

➔ **LÄS MER** och ta del av fullständig statistik på www.skolverket.se

Foto: Unsplash

Tillbaka efter pandemin

Skolverkets undersökning visar att trots de svårigheter som pandemiåren förde med sig så är betygsresultaten nu tillbaka på samma nivå som före pandemin. Nästan 102 000 elever i Sverige blev behöriga till gymnasiet under läsåret 2021/2022, men fortfarande var det nästan 18 000 som inte blev det.

– Att bli behörig till gymnasiet är förmodligen den viktigaste förebyggande insatsen för att undvika utanförskap och för att säkra arbetsmarknadens behov av kompetensförsörjning, säger Tommy Lagergren, avdelningschef på Skolverket.

Föräldrars utbildningsnivå påverkar

Skolverket skriver att oavsett hur elever kategoriseras, utifrån kön eller migrationsbakgrund, så är det föräldrars utbildningsnivå som har störst betydelse för betygsresultaten. Nästan 93 procent av eleverna vars föräldrar har eftergymnasial utbildning är behöriga till något nationellt program i gymnasieskolan, jämfört med 75 procent av eleverna vars föräldrar har högst gymnasieutbildning. ■

Polisen varnar för nät-fiske, phishing

IT-säkerhet. Polisen varnar för bedrägerier i form av e-post eller sms där du uppmanas att klicka på en länk och ange dina personliga koder. Följ aldrig sådana instruktioner.

Inga seriösa företag eller banker skickar sådana meddelanden.

Klicka inte på länkar och ladda inte ned program som kommer via e-post, sms eller andra kanaler. Om du gör det kan bedragare komma över dina lösenord och använda din identitet på nätet.

Internetanslutningen kan sluta fungera och datorn kan drabbas av virus.

Skulle du få ett sådant mejl, radera det direkt och anmäl till polisen. Lämna inte ut uppgifter om dig själv till de som skickat mejlet.

➔ **LÄS MER OM PHISHING** på: www.polisen.se

Nu sparar vi alla el

Minska elanvändningen. Energi-myndigheten uppmanar alla svenskar att spara el. Även kommunen ser över verksamheten för att hålla nere elförbrukningen.

– Vi säkerställer att våra lokaler drar minimalt med el, säger fastighetschef Alexander Wahlstedt. Majoriteten av kommunens byggnader har fjärrvärme vilket inte belastar elnätet alls.

Ett konkret sparexempel är att varannan belysningspunkt på Kronängsskolans fasad nu släcks på nätterna.

Det pågår ett successivt byte av gatubelysning till LED-lampor. Av

Illustration: Shutterstock

3 000 belysningsstolpar har hittills 700 bytts. LED kan minska elförbrukningen med upp till 80 procent.

Stänga av på natten

Fastighetsenheten för dialog med olika verksamheter om att sänka energiförbrukning genom ändrat beteende (släcka lampor, stänga av stand-by-funktioner och att belasta nätet jämnare över dygnet).

– Att släcka ner allmän belysning i Vaxholm bedömer jag som svårt, säger Alexander. Det ökar otrygghet och minskar trafiksäkerhet. Energisnål belysning drar dessutom inte så mycket el. Det viktigaste för oss just nu är snarare att se över vad som kan göras, på kort och lång sikt, i de lokaler som har stor energiförbrukning.

Energieffektivisering inget nytt

Energieffektivisering pågår kontinuerligt i Vaxholms stad. Fönster, ventilationssystem och eluppvärmning byts ut och på Resarö skola har solceller installerats. I kommunens

byggnader byts armaturer successivt ut mot mer energieffektiv belysning.

Genom smarta styrsystem, som nu installeras på flera platser i kommunen, kommer belysningen enklare att kunna styras efter behov, stängas av när ingen är på plats eller lysa svagare, med minskad effekt, under vissa timmar på dygnet.

– Vi har också energieffektiviserat kyl och frys i våra storkök, säger Alexander, och det finns mer att göra. Men det är viktigt att prioritera åtgärderna eftersom de kan få motverkande effekter. Om vi sänker värmen och det leder till att personalen använder egna element för att hålla värmen, då blir det sammantaget en negativ påverkan på effektuttaget.

Det finns fler åtgärder i kommunens energiplan som planeras i takt med kommande budget, bland annat fler solcellsanläggningar.

➔ MER INFO: www.vaxholm.se eller www.msb.se

Ungdomars vanor undersökta

Resultatet från årets upplaga av Stockholmsenkäten visar att en majoritet av Vaxholms ungdomar känner sig trygga och trivs där de bor.

Levnadsvanor. Enkätundersökningen görs vart annat år och riktar sig till elever i årskurs 9 och gymnasiet år 2.

Coronapandemin verkar ha stärkt ungdomars relation till sin familj. Vaxholmseleverna verkar också trivas mycket bra i skolan. Däremot ökar tillgängligheten på droger och användandet av tobaksfritt snus och e-cigarett.

Foto: Unsplash

Andelen elever i Vaxholm som har haft möjlighet att prova narkotika är högst i länet, 30 procent av pojkarna och 23 procent av flickorna. Den vanligaste drogen bland ungdomarna är cannabis. Andelen flickor som dricker alkohol fortsätter att öka och psykiska besvär ligger fortsatt högt, framför allt hos flickor.

Hälften av flickorna och var tionde pojke i Vaxholm uppger att de utsatts för sexuella trakasserier under den senaste terminen. 52 procent av pojkarna och 7 procent av flickorna tittar på porr dagligen eller någon gång per vecka. Tjejer anger i högre grad att porr får dem att känna press över hur de ska se ut.

Ny film

Edward Blom följer arbetet med kajen i Vaxholm, här tillsammans med projektledare Robert Klingvall.

Foto: Anna Rhedin

Edward Blom besöker kajen

Kajen. Kulturhistorikern och matprofilen Edward Blom kommer att följa arbetet med kajrenoveringen i Vaxholm i en serie korta filmer.

I filmen "Den första resan" får vi följa honom på en resa genom historiska fakta om Vaxholm och kajprojektets möjligheter och utmaningar.

Filmerna ska sprida medvetenhet om kajprojektet genom Edwards kunskap och nyfikenhet.

På projektsidan hittar du förutom filmen med Edward Blom också mer information och tidigare filmer kring kajprojektet.

Förberedelser och upphandling inför etapp 1 av renoveringen pågår under december. Enligt planerna drar renoveringsarbetet igång våren 2023.

➔ **FÖLJ ARBETET MED KAJEN** på www.vaxholm.se/kajrenovering eller via Instagram på [@vaxholms_kajer](https://www.instagram.com/vaxholms_kajer)

Utbildning för lokala livsmedelsföretag

Näringsliv. I december 2022 inleds ett kompetensutvecklingsprogram för företagare som driver gårdsbutik eller tillverkar livsmedel på landsbygden i Stockholms län. Syftet är att skapa hållbar tillväxt för livsmedelsföretagare. Utbildningen vänder sig till företag som levererar till konsument i första eller andra ledet, till exempel gårdsbutiker, restauranger, caféer, bryggerier, slakterier, bagerier, mejerier och köttproducenter.

Foto: Unsplash

Utbildningen innehåller bland annat handledning, workshops, studiebesök och nätverkande.

➔ **MER INFORMATION OCH ANMÄLAN:** www.qpeople.se

”

När jag blir stor ska jag bli astronaut och flyga i rymden i en raket.”

Hollie, fyra år, Blynäsvikens förskola
Sidan 17.

”Vinterskålla” vid gästhamnen

Kajen. En del av den gata som heter Söderhamnen, intill gästhamnen i Vaxholm, har hållits grusbelagd under hösten. Anledningen är slukhål i kajen som behövt åtgärdas och som snabbare upptäcks på grusväg än på asfaltsväg. Efter att kajrenoveringens start har skjutits upp har en del av gatan nu asfalterats för att underlätta underhållet i vinter.

Beläggningen kallas för ”vinterskålla” och är en mjuk sorts asfalt som lämpar sig väl för vinterväglag. Tack vare att asfalten är mjuk går det fortfarande att upptäcka eventuella slukhål i gatan.

Asfalteringen syftar till att minska underhållskostnaderna på vägsträckan fram till våren, då renoveringen inleds. Då renoveras även vägen längs kajen.

Upphandling pågår

Kajen. Upphandlingen av byggentreprenörer till kajrenoveringens första etapp har behövt göras om på grund av bristande konkurrens. En ny upphandling pågår nu och väntas bli klar runt årsskiftet. Det innebär att kajrenoveringen kan starta under våren.

➔ **LÄS MER OM KAJRENOVERINGEN** på: www.vaxholm.se/kajrenovering

Såpbubbleföreläsning med Rasmus Wurm.

Besöksrekord på årets kulturnatt

Text och foto: Malin Ottosson

Kultur. Det stora intresset för årets kulturnatt märktes redan på de ringlande köerna när biljetterna släpptes 3 oktober. Till visningen i Villa Akleja och författarbesöket med Jan Eliasson tog biljetterna slut redan efter 15 minuter. Också till Margareta Brandbergs kåseri, barnteatern med kulturskolans årskurs 9, cirkusskolan för barn och visprogrammet på biblioteket tog biljetterna slut redan första dagen.

– Det känns fantastiskt att kunna bjuda Vaxholmsborna på högkvalitativ kultur av alla de slag, för alla åldrar, helt gratis på hemmaplan, säger kulturansvarig Christina Nilsson.

Nytt för i år var bland annat sjöhistoriska museets visning av fritidsbåtar

på Rindö, såpbubbleshow på Kronängsskolans skolgård, filmvisningar på biografteatern och stadsvandring i Vaxholm på temat "i brandvaktens spår".

I Kronängsskolan fick barn prova olika musikinstrument eller testa att animera film. I aulan

höll kulturskolan konsert med barnkör, vokalgrupp och flera instrumentallister. Bengt Sandell, ordförande i nämnden för teknik, fritid och kultur (S) delade ut årets kulturstipendier. De går i år till tre talangfulla vaxholmare, textilkonstnären Cecilia Rang, fotografen Martin Axell och pianisten Gustav Andersson som dessutom bjöd på pianospel som fick aulan att svänga.

”
Det känns fantastiskt att kunna bjuda Vaxholmsborna på högkvalitativ kultur”

Cristina Nilsson

Två av årets kulturstipendiater – pianisten Gustav Andersson och textilkonstnären Cecilia Rang.

Kulturskolan höll välbesökt konsert i Kronängsskolans aula.

Många barn provade på att spela olika instrument i kulturskolan.

Den som var hungrig på mer än kultur kunde besöka Kronängsskolans skolrestaurang som för dagen hade öppnat sin stora buffé för allmänheten.

Framåt kvällen bjöd Tina Ahlin och Bengan Jansson på konsert i aulan innan cirkusgruppen Trix traditionsenligt avslutade kvällen med sin eldshow ute på skolgården.

Natten blev till dag

Kulturutbudet fortsatte även under lördagen med flera aktiviteter, bland annat författarböendet på biblioteket.

– Det var absolut den största mest välbesökta kulturnatten i Vaxholm hittills, säger en glad och nöjd Christina Nilsson. Över 200 funktionärer arbetade gratis

för att få allt att fungera. Vi i kulturrådet vill rikta ett stort tack till alla som medverkade och alla som kom. ■

Vasas systerfartyg satte Vaxholm på kartan

Historia. I slutet av oktober avslöjades att det verkligen var örlogsskeppet Vasas systerfartyg Äpplet som 2020 hittades i vattnet nära Vaxholm. Nyheten kablades ut i många hundra medier världen över, förutom i våra grannländer och i hela EU också bland annat USA, Kanada, Latinamerika och i flera asiatiska länder. Nyheten blev extra stor eftersom det är mycket ovanligt att så gamla träfartyg hittas i så gott skick. Det bräckta och kalla Östersjövattnet skyddar vraken mot skeppsmask som annars snabbt äter upp gamla båtskrov under vatten.

En av fartygets kanonportar.

Äpplet sjösattes 1629 och är byggt av samma skeppsbyggare som färdigställde Vasa. Tills vidare kommer hon att ligga kvar på botten i Vaxholms skärgård. Den som vill veta mer om Äpplet och om andra historiska skeppsvrak kan besöka det marin- arkeologiska museet Vrak – museum of wrecks på Djurgården, inte långt från Vasamuseet.

➔ **LÄS MER OM ÄPPLET** på www.vrak.se

Foton: Vrak – museum of wrecks

Återvinningsstation stängs tillfälligt till i vår

Återvinningsstationen på Kungsgatan/Vasavägen är tillfälligt borttagen på grund av byggarbete på platsen. Arbetet beräknas pågå fram till maj 2023. Förpackningsinsamlingen, FTI, hänvisar återvinnare till stationerna på Timmermansvägen och Kapellgatan.

➔ **HITTA NÄRMSTA ÅTERVINNINGSTATION** på: www.fti.se/privatperson/hitta-atervinningsstation

Mjukplast är inte det du tror

På Vaxholms renoverade återvinningscentral (ÅVC) sorteras plast till återvinning efter att den tidigare gick till förbränning. Fraktionerna hårdplast och mjukplast är tydliga men plaståtervinning visar sig ändå vara ganska klurigt.

➤ **Återvinning.** Just plastfraktionerna är de behållare där ÅVC-personalen får ägna mest tid åt att plocka upp och sortera om. Hårdplast och mjukplast är en mycket grov sortering. Det finns i själva verket en lång rad olika plastmaterial som återvinns på olika sätt.

Plastförpackningar till exempel, ska inte lämnas in på ÅVC alls utan lämnas till FTI, Förpackningsinsamlingen, alltså återvinningsstationerna med gröna containrar som finns uppradade på olika platser i kommunen.

En presenning kanske kan uppfattas som mjukplast men ska istället sorteras i fraktionen ”stoppade möbler”.

– Folk börjar ju storskratta när personalen förklarar det, men så är det faktiskt, säger Lotta Claesson, chef för Vaxholms ÅVC. Presenningar är gjorda av material som i dagsläget inte går att återvinna och eftersom de är flera meter långa så fastnar de lätt när de ska in i en förbränningsugn. ”Stoppade möbler” betyder

i det fallet ungefär ”skrymmande brännbart” vilket gör detta med presenningen mer begripligt.

Lottas tips är att alltid fråga personalen innan man lämnar. Då slipper personalen dyka ner och rensa i de olika fraktionerna.

– Många lämnar också ihopknutna påsar eller säckar med diverse plast. Då måste vi alltid plocka upp och sortera, eftersom återvinningsmaskinerna inte kan läsa av innehållet. Det skulle vi gärna slippa.

Är det kanske lika bra att ge upp när det är så himla krångligt och istället sortera all plast som brännbart?

– Nej verkligen inte! Vaxholmsborna har varit väldigt duktiga på att samla in plast. Sedan vi öppnade i maj har Vaxholms invånare skickat 5 ton mjukplast och 27 ton hårdplast till återvinning. Det är ovanligt bra jämfört med andra kommuner. Tidigare hade all den plasten gått till förbränning istället.

➤ **LÄS MER OM HUR DU SORTERAR:**
www.roslagsvatten.se/sorteringstips

Foto: Elisabeth Larsen Brodin

Tänk på det här!

Hårdplast: till exempel galgar i plast, pulkor, hinkar, CD-fodral leksaker (utan elektronik).

Mjukplast: till exempel byggplast (utan färg- och tejprenster), plastfilm, tomma sopsäckar.

Vanliga plastfel som personalen får rätta till:

Plastförpackningar – ska till förpackningsåtervinning på återvinningsstation

Skumgummi, plastgolv och frigit – går till förbränning

Presenningar – sorteras som stoppade möbler

Hopknutna påsar eller säckar med plast – återvinningsmaskiner kan inte läsa av hela påsens innehåll, personalen måste öppna och sortera.

Återvinningscentralen prisas

Vaxholms nya återvinningscentral och Roslagsvatten gick till final i klassen Årets cirkulära bygginitiativ vid Återvinningsgalan i november.

Återvinning. Årets Cirkulära bygginitiativ går till ett byggprojekt där cirkulära flöden har prioriterats, till exempel genom återbruk, förnyelsebara material eller cirkulär design.

Vaxholms nya återvinningscentral, som invigdes i maj 2022, är cirkulär i flera bemärkelser. I anläggningens centrum ligger en cirkelformad byggnad byggd av återbrukat tegel där prylar och

Foto: Roslagsvatten

möbler för återbruk lämnas in. Runt återbrukshuset finns behållare för återvinning och besökare kör runt huset i en cirkel. Små behållare gör sorteringen effektiv. Tidigare sorterades uppåt 24 procent av avfallet i Vaxholm till förbränning. På den nya återvinningscentralen, med fler återvinningsmöjligheter, har den siffran sjunkit till cirka fyra procent. Förstaplatsen gick till slut till Wallenstam.

➤ **ÅTERVINNINGSGALAN ARRANGERAS AV** tidningen Recycling.

På Blynäsvikens förskola övar barnen på bokstäverna samtidigt som de lär de sig mer om planeter, astronauter, atmosfären och solsystemet.

– Förra året hade vi anatomi som tema, säger förskolläraren Sara Berglund. **Nu var barnen så intresserade av rymden att vi valde det till årets tema.** Meningen är att lära sig bokstäver och hur det funkar i rymden men också att det ska vara roligt.

Rymdforskning i förskolan

Text och foto: Malin Ottosson

Förskola. Varje måndag dyker den snälla rymdvarelse Pax, känd från tv, upp på avdelningen Ejdern och ger barnen en blå rymdlåda. Idag har hon också med sig solen, i form av en stor gul uppblåsbar boll.

När Pax vinkat hejdå blir det samling och barnen tittar nyfiket på när Sara Berglund försiktigt plockar saker ur rymdlådan.

Först en stor bokstav. Trots att de yngsta i gruppen bara är två år verkar de flesta känna igen bokstaven K. I lådan finns också bland annat en bild av en ko (börjar på K) och en lapp med ordet ”kometer”.

Sara visar bilder på kometer och tar solbollen och flirtkulor till hjälp för att förklara hur kometer rör sig runt solen.

– Den är nästan som solens lilla barn, så vacker med sin lysande svans av gas, säger Sara. Hon presenterar kometererna Halleys och Hale-Bop. Barnen säger efter och skrattar åt de ovana namnen.

De frågar och pekar och vill känna på den stora solbollen. Till sist ser de en kort film med rymdvarelse Pax som också berättar om kometer.

– Vi lär oss om solen och jorden, blixtar och jupiter och sånt, säger Signe som är fem år och en av de äldsta i gruppen.

– När jag blir stor ska jag bli astronaut och flyga i rymden i en raket, säger Hollie fyra år. Eller så ska jag jobba i en affär. Eller bli polis. ■

Mål för förskolan

Temaarbetet på Blynäsvikens förskola uppfyller tre av målformuleringarna i Skolverkets Läroplan för förskolan (Lpfö 18). Där står att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att:

- utveckla förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen.
- utveckla förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik.
- utveckla intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap.

Aktuellt på stadsbiblioteket

Adress: Hamngatan 19 • **Tel:** 08-541 709 45 • **E-post:** biblioteket@vaxholm.se
Webb: www.vaxholm.se • **Bokinkast:** Hamngatan 17 när biblioteket är stängt.
Öppettider: Mån: 13-19. Tis: 10-17. Ons: 10-19. Tors: 10-17. Fre: 10-17. Lör: 10-14. Sön: Stängt

Foto: Unsplash

E-böcker och E-ljudböcker: Många titlar finns att låna i digital form. Ladda ner bibliotekets app biblio gratis där appar finns. Logga in med dina lånekortsuppgifter och lyssna/läs.

Bibliotekets hemsida: På www.vaxholm.se finns vår webbkatalog där du kan söka böcker, beställa och låna om. Du behöver en pin-kod som du får vid ett besök på biblioteket.

Daisy-talböcker: Kan lånas av dyslektiker, synskadade och andra med läshinder. Är du Daisy-låntagare kan du själv ladda ner dina böcker via Internet.

Boken kommer: Biblioteket har boken-kommer-service för dig som är rörelsehindrad eller av liknande anledning inte själv kan komma till biblioteket. Du får hem böcker utan kostnad via biblioteket eller hemtjänsten.

Cineasterna: En strömmande filmtjänst. Där finns filmer från hela världen som du kan se utan kostnad med ditt bibliotekskort. Ladda ner gratisappen från Google play eller appstore och börja titta. Max två filmer per vecka.

För vuxna

Advokatjouren 2023: 16 januari, 8 februari, 6 mars. Kostnadsfri mottagning, tala med en advokat

15 minuter. Kölista från klockan 10 samma dag, telefon: 08-541 709 45.

Släktforsknings dag: Lördag 21 januari klockan 10.00-13.00. Södra Roslagens släktforskarförening håller öppet hus i biblioteket. Välkomna att få hjälp och information. Klockan 14.00: Kåseri med Margareta Brandberg, "Strömmingsfisket i Vaxholm".

Förintelsens minnesdag: Författarbesök, lördag 28 januari klockan 14.00. Journalisten, historikern och Vaxholmsbon Johan Perwe berättar om sin bok "Bländad av brunt: nazismen och motståndet i Linköping 1933-1945". Fri entré.

Öppen bokcirkel: Onsdag 15 februari klockan 18.30. För dig som vill samtala med andra om dina läsoplevelser. Titel och författare annonseras på biblioteket och på webben.

Tidskriftsförsäljning: Lördag 11 mars. Kom och fynda bland tidigare årgångar.

För barn

Jullov på biblioteket:

12 december-9 januari. Julbingo, vinn fina bokpriser.

Sagostund: Lördagar 14 januari, 4 och 25 februari, 18 mars. Jessica läser sagor för barn 3-6 år.

Sportlov: 27 februari-4 mars. Aktiviteter, pyssel och tävlingar.

Bokklubb för 12-14 år: På träffarna gör vi skrivövningar och ger boktips

till varandra. Biblioteket bjuder på fika. För mer information och anmälan: biblioteket@vaxholm.se.

Bli recensent: Du som är 12-17 år är välkommen att välja en bok hos oss som du recenserar. Självklart får du behålla boken.

Foto: Shutterstock

Läsutmaningen: Tävlings - klara av uppgifterna. För barn 0-17 år. Kryssa för det ni gjort och lämna in läsutmaningen till biblioteket så får ni ett litet pris. I slutet av varje månad lottar vi ut ett större pris. Finns att hämta på biblioteket.

Utställningar i fönstret: Föreningar, förskolor, organisationer och skolor - välkomna att boka bibliotekets skyltfönster till våren 2023. Kom in och boka på biblioteket eller ring 08-541 709 45.

Avvikande öppettider jul och nyår

23 december: 10-15

Julafton, juldagen och annandag jul: stängt

30 december: 10-15

Nyårsafton, nyårsdagen: stängt

5 januari: 10-15

6 januari, trettondag jul: stängt

Bildtext: Från vänster Christina Nilsson, kulturanvarig, Mary Reinhed, Stella Kullman, Helena Åsberg, fastighetsenheten, Malin Forsbrand, (C).
Foto: Malin Ottosson

Gammal klocka på ny plats

Vaxholms stad har fått ta emot en äldre väggklocka som hängde på väggen i **Vaxholms gamla missionskyrka** fram tills kyrkan revs under 1960-talet. Klockan har nu fått en ny plats i rådhusets sessionssal.

Historia. Den gamla träinfattade klockan har romerska siffror i urtavlan och en mässingskläpp som syns innanför en glaslucka. Modellen brukar kallas för amerikanska-ur och urverket behöver dras upp en gång i veckan med en nyckel.

Carl Andersson var en känd predikant som lockade många till Vaxholms missionsförsamling under 1860-talet. Väckelsen brann stark i staden och efter en tid hade Vaxholms missionshus blivit alldeles för litet. Då togs initiativ till att bygga en ny missionskyrka i Vaxholm. Den stod klar 1886 med cirka 1 800 sittplatser (Vaxholm hade då cirka 1 900 invånare). Kyrkan låg mitt i staden synlig på långt håll från farlederna. Kyrko-besökare kom från Vaxholm och från öarna i närheten.

I mitten av 1900-talet var kyrkan för stor och för dyr att underhålla. 1960

invigdes den nybyggda Andreaskyrkan på Hamngatan (i maj i år upphörde Missionsförsamlingen i Vaxholm). Den stora missionskyrkan såldes 1959 och revs sedan 1967. Vaxholms dåvarande byggnadschef Axel Kullstam tog hand om kyrkans trasiga väggklocka.

Efter många år tog Axels son Per Kullstam över klockan och lagade den.

Sedan dess har klockan hängt i Pers verkstad vid sommarstugan på Svartsö. Per Kullman och hans fru Stella, som

båda kommer från Vaxholm, har bott i över 50 år utanför Washington i USA. Per Kullman avled 2020 och i augusti i år skänkte Stella Kullman klockan till Vaxholms stad. Stellas syster Mary Reinhed, som bor i

Vaxholm, var också med vid överlämnandet vid rådhuset. Stellas förhoppning var då att klockan skulle få hänga på en plats där Vaxholmarna kan se den, och så har det blivit. Klockan har fått en ny plats i rådhusets sessionssal.

Vaxholms gamla missionshus

Evenemang i Vaxholm

Beatus spelar Beatles

Musik. Återupplev 60-talspopen och historien bakom the Beatles. Beatus är till vardags kompositörer bakom Robert Wells. Här tar de oss med på en Beatles-hyllning med musikalitet, stämsång och roliga anekdoter.

➤ **MER INFO:** torsdag 29/12 klockan 19.00 i Kronängsskolans aula. Gratis entré, först till kvarn gäller.

FLER EVENEMANG

📅 18/12 **Julkonsert med Vaxholms kyrkokör**
Klockan 16.00-17.30 i Vaxholms kyrka.

Foto: Unsplash

📅 31/12 **Liveföreläsning: Nyårskonsert med Berlins filharmoniker** på Vaxholms biografteater klockan 17.00.

📅 14/1 2023 **Liveföreläsning: Operan Fedora från Metropolitan i New York** på Vaxholms biografteater klockan 19.00.

➤ **LÄS MER** om det som händer i Vaxholm på arrangörernas egna sidor, www.destinationvaxholm.se eller på www.vaxholm.se.

Vi behöver alla bidra till att minska vår elanvändning, och valen vi gör idag kan påverka hur situationen ser ut imorgon. **Varje liten förändring gör stor skillnad** i det stora hela, om vi hjälps åt. För varje kilowattimme räknas. Det spelar lika stor roll vad du gör hemma som vad du bidrar med på jobbet. Rekommendationerna är enkla, men effektiva.

Varje kilowattimme (kWh) räknas

DET HÄR KAN DU GÖRA

Använd el vid rätt tid på dygnet

Välj att göra saker som att tvätta, diska och ladda elbilen när elanvändningen från industri, offentlig verksamhet och hushåll är som lägst. Det vill säga mitt på dagen, på natten och på helgen. Det är en av de enskilt viktigaste åtgärderna du kan bidra med för att avlasta elsystemet. Men som alltid, tänk på brandsäkerheten.

Stäng av apparater och släck lamporna

Stäng av och släck när du lämnar rummet. Använd LED-lampor, de drar fyra till fem gånger mindre el än halogenlampor.

Sänk värmen inomhus

Speciellt om du har elvärme. Om du sänker värmen inne med en grad minskar din energianvändning för uppvärmning med ungefär fem procent. Kan du dessutom styra eluppvärmningen till mitt på dagen och på natten gör du en stor nytta för elsystemet.

Använd mindre varmvatten

Duscha kortare och fyll tvätt- och diskmaskinen. Genom att byta till effektiva kranar och duschmunstycken kan du dessutom minska din varmvattenanvändning upp till 40 procent.

Behåll värmen i ditt hus

En villas värmeförluster kan vara stora. Se över tätningslister i fönster och dörrar. Planerar du att renovera – passa på att exempelvis tilläggsisolera, byta fönster eller förbättra ventilationen.

Tänk efter vad du använder el till

Undvik det som drar mycket el och som du kanske inte behöver, exempelvis elburen golvvärme, bastu och torktumlare. Om du måste ha golvvärmen på, se till att den är på samma temperatur som resten av huset för att undvika att den drar onödigt mycket el.

➔ LÄS MER på Energimyndighetens webbplats: www.energimyndigheten.se/varje-kilowattimme-raknas/